БАЛДАР ВИРУС ТУУРАЛУУ КАНДАЙ СУРООЛОРДУ B E P / III / MYMKYH?

United Nations • Educational, Scientific and • Cultural Organization

UNESCO Institute for Information Technologies in Education

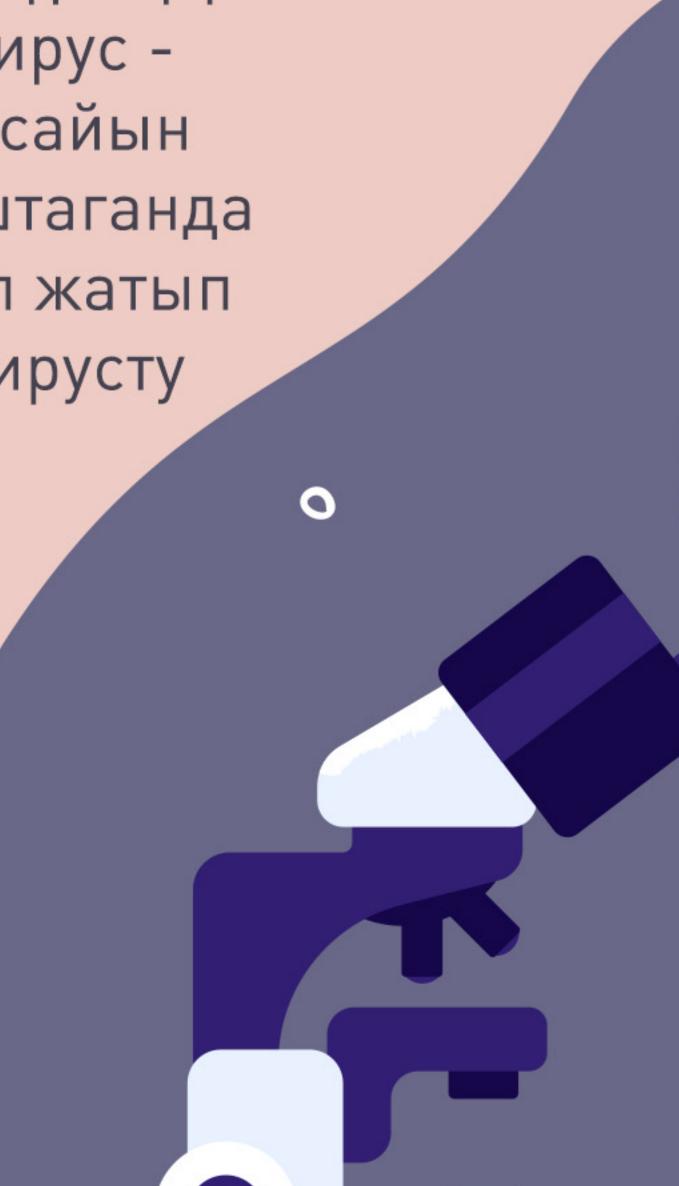
CORONAVIRUS

COVID-19

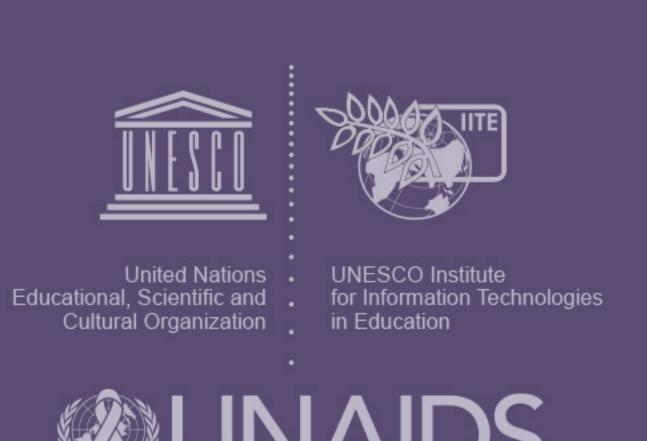
«Коронавирус деген эмне?»

Вирустар - бул адамдын организмине киргенден кийин анын абалын начарлатышы ыктымал майда бөлүкчөлөр. Аларды микроскоптон гана көрүүгө болот.

Дүйнөдө вирустардын түрлөрү өтө көп, жаңы коронавирус алардын бири. Барган сайын көп адамдар ооруй баштаганда мунун себебин изилдеп жатып окумуштуулар коронавирусту таап чыгышкан

0

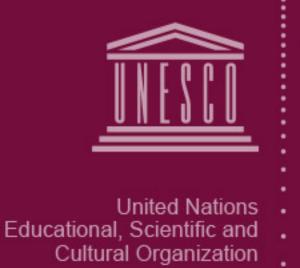

Эмне үчүн бул вирус тууралуу баары эле сөз кылып, ушунчалык катуу коркуп жатышат?

Вирус өтө тездик менен дүйнө жүзүндө жайылууда. Бул жаңы вирус жана ага каршы дары же вакцина табыла элек

UNESCO Institute for Information Technologies in Education

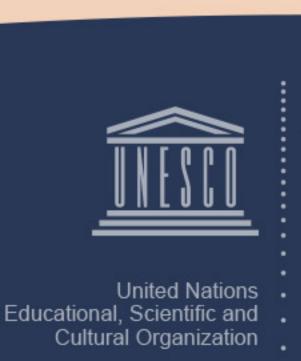

«Эмне үчүн бул вирус жугуштуу?»

Адам чүчкүргөндө же жөтөлгөндө оозунан вирустун бөлүкчөлөрү бар майда тамчылар чыгат

Вирусу бар тамчы түшкөн жерди колу менен кармап, андан кийин көзүн, мурдун же оозун кармаган дени сак адам вирусту жуктуруп алат

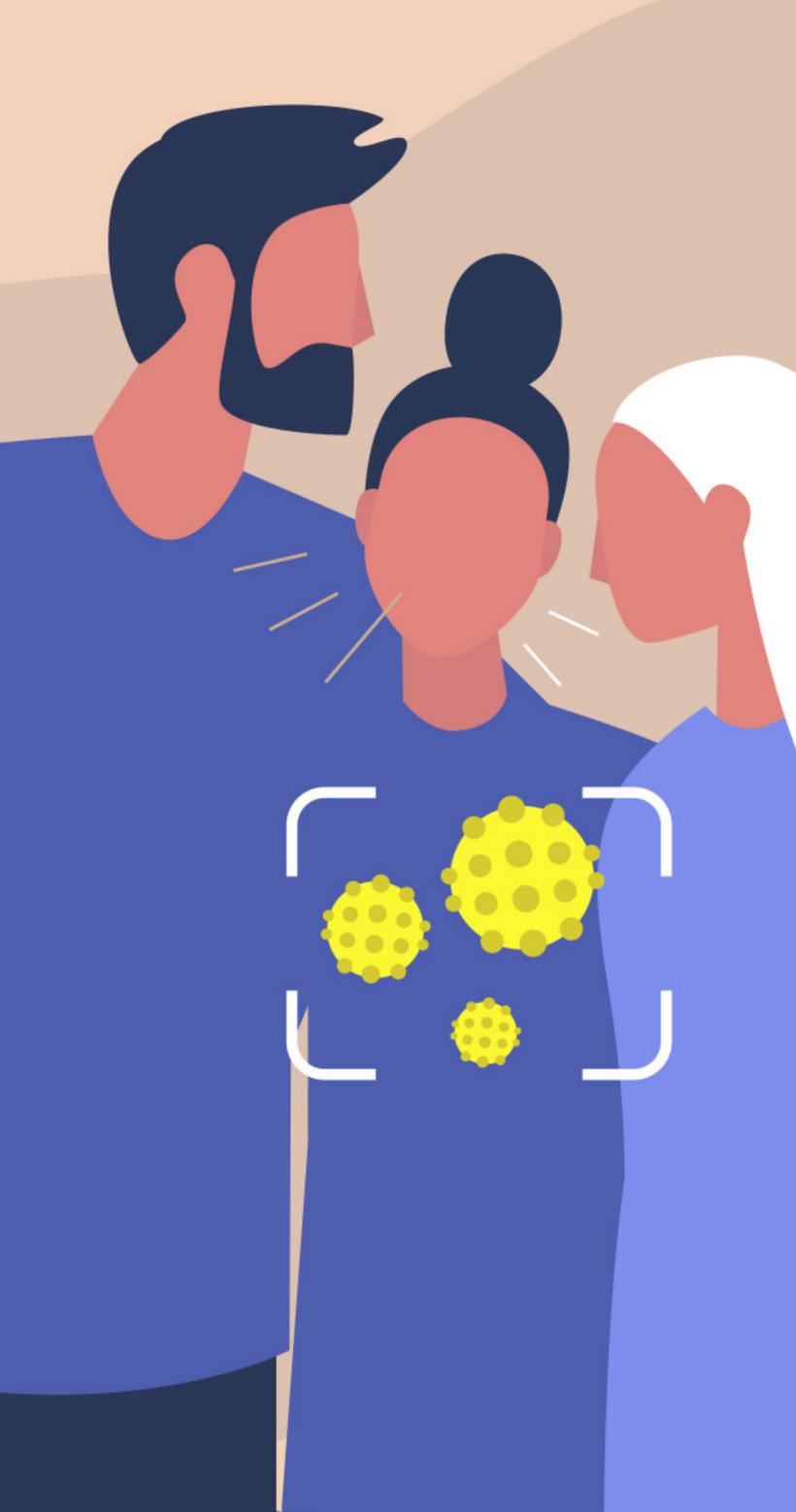
Бир күндө биз өтө көп нерсени кармайбыз. Ошол себептен кир колубуз менен бетибизди кармабай, мүмкүн болушунча кайра-кайра колдорубузду таза жууп турушубуз керек

UNESCO Institute for Information Technologies

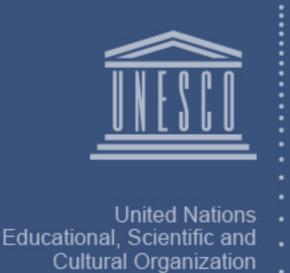

Ооруп калбаш үчүн эмне кылышым керек?

- тамак ичээрдин алдында, көчөдөн келгенден кийин, ит-мышык менен ойноп бүткөн соң колуңду самындап, бери дегенде 20 секунда жууганды унутпа;
- жөтөлгөндө же чүчкүргөндө чыканагың менен жүзүңдү жап. Эң жакшысы бир жолу колдонулчу кагаз бет аарчыны пайдалан, аны ошол замат ыргытып салыш керек;
- көзүңдү, мурдуңду жана оозуңду колуң менен кармалаба;
- чүкүрүп же жөтөлүп жаткан адамдан бери дегенде 1 метр аралыкты сакташ керек;
- достор менен сейилдегени же киного барба, мүмкүн болушунча үйдөн чыкпа

«Ооруп калганымды кантип билем?»

Айрым адамдардын дене табы көтөрүлөт, жөтөлө баштайт. Кээ бир адамдар ооруксунуп, чарчаганын сезет. Ал эми айрым адамдар катуу жөтөлүп, дем ала албай кыйналат. Адатта балдар вирусту жеңил көтөрүшөт. Бирок эгерде өзүңдү начар сезсең, бул тууралуу ата-энеңе сөзсүз айтышың керек!

«Эмне үчүн адамдар беткап тагынып жүрүшөт? Мен да беткап тагынышым керекпи?»

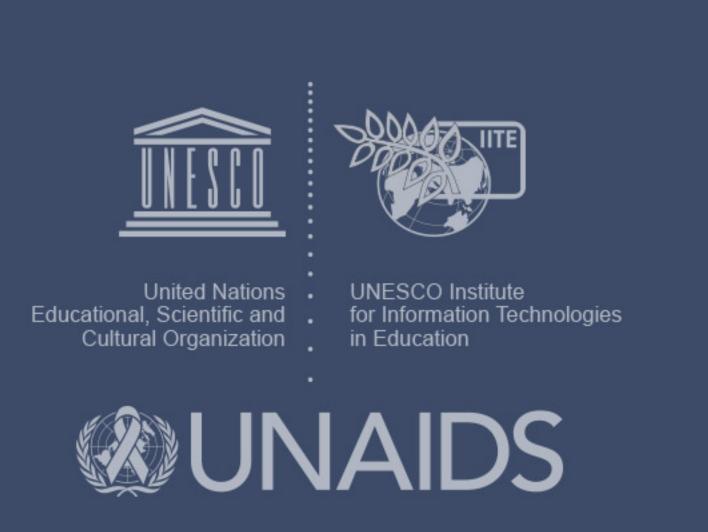
Беткапты ооруп калган адам эл көп жүргөн жерге, мисалы, метрого түшкөндө же дүкөнгө барганда тагынышы керек. Беткапты чүчкүргөндө же жөтөлгөндө вирус аба аркылуу башка адамга жукпашы үчүн тагынып алуу зарыл. Ошондой эле беткапты оорулуу адам менен бир бөлмөдө, өтө жакын аралыкта жүргөн адам тагынат. Мисалы, беткап дарыгерлерге жана ооруканада жаткан оорулуу адамды баккан анын туугандарына керек. Сен беткап тагынып жүрбөсөң деле болот. Эң негизгиси - колуңду таза жууп, бети-башыңды кармалабай, чүчкүргөндө же жөтөлгөндө оозуңду бет аарчы менен жапканды унутпа

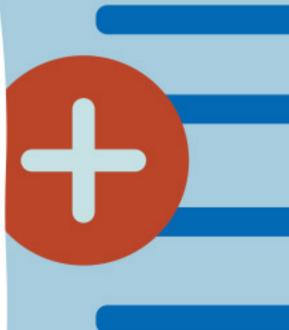
«Коронавирустан адам өлүшү мүмкүнбү?»

Коронавирусту жуктургандардын басымдуу бөлүгү айыгып кетүүдө. Бирок өтө катуу ооругандар да бар. Мисалы, кары адамдар, иммунитети начар адамдар өтө катуу оорушат.

Эгерде аларды өз убагында ооруканага жеткирип, жакшылап дарылабаса, ден соолугуна чоң коркунуч жаралат. Вирусту жуктуруп алгандарга дарыгерлер колдон келишинче жардам берүүгө, вирустун жайылышына жол бербөөгө аракет кылып жатканын унутпа

«Демек чоң атам, чоң энем вирустан көз жумабы?»

Жок, эгерде баарыбыз сактык чараларына жоопкерчиликтүү мамиле жасасак андай болбойт. Кары адамдар чындап эле коронавирустан өзгөчө көп жабыркашат, вирус алардын ден соолугуна олуттуу коркунуч жаратат. Балким канча бир убакыт чоң атаңа, чоң энеңе конокко бара албай калышыбыз мүмкүн. Алар ооруп калбашы үчүн мүмкүн болушунча үйдөн чыкпашыбыз керек. Эң жакшысы - колдорубузду тез-тез жана таза жууп туралы!

«Мен эми эч качан үйдөн чыкпай каламбы?»

Коркпо, мунун баары убактылуу. Окуу улана берет, болгону эми үйдө отуруп билим аласың. Мектептер жабылды, ал эми көп адамдардан үйүнөн эле иштеп, бир нече апта көчөгө чыкпай турууну өтүнүп жатышат. Мындай чаралар вирустун андан ары тездик менен жайылышын болтурбоо үчүн көрүлүп жатат

Үйдөн чыкпай отурсак, дарыгерлер коронавирусту жуктурган адамдарды дарылап, башка оору менен келген адамдарга жардам бере алышат

